

F19

* Sammanfattning av kursen

1. Integralen

Låt f vara begränsad på $[a, b]$,
 $a = x_0 < x_1 < x_2 < \dots < x_n = b$.

Undre Riemannsumman: $I_{\min}(f, P) = \sum_{i=1}^n \min_{x \in [x_{i-1}, x_i]} f(x) \Delta x_i$

Övre Riemannsumman: $I_{\max}(f, P) = \sum_{i=1}^n \max_{x \in [x_{i-1}, x_i]} f(x) \Delta x_i$

$\Delta x_i = x_i - x_{i-1}$. Om det finns endast ett

I s.a. $I_{\min}(f, P) \leq I \leq I_{\max}(f, P) \quad \forall P$

Då gäller $I = \int_a^b f(x) dx$. Kont $\Rightarrow$ integrerbar

Sats 1.4 (Medelvärdesatsen)

Låt f vara kontinuerlig på $[a, b]$

Då finns $c \in [a, b]$ sådan att
 $\int_a^b f(x) dx = (b-a)f(c)$

Sats 1.5 (Fundamentalsatsen)

Låt f vara kontinuerlig på ett intervall J innehållande $a \in J$.

Låt $F(x) = \int_a^x f(t) dt$, då är F deriverbar på J och $F'(x) = f(x)$, F är primitivfunktion till f .

Generaliserad integral.

$I = \int_a^b f(x) dx$, (i) $a = -\infty, b = \infty$
 (ii) f obegränsad

Om $I \neq \infty$ är den divergent annars konvergent

Sats 1.8 (p-integraler)

(i) $\int_a^\infty x^{-p} dx = \begin{cases} \text{konvergent} & \frac{a^{1-p}}{1-p}, p > 1 \\ \text{divergent} & , p \leq 1 \end{cases}$

(ii) $\int_0^a x^{-p} dx = \begin{cases} \text{konvergent} & \frac{a^{1-p}}{1-p}, p < 1 \\ \text{divergent} & , p \geq 1 \end{cases}$

2. Integrations tekniker

* Variabel substitution:

$$\int_a^b f(g(x)) g'(x) dx = \left\{ \begin{array}{l} u=g(x) \quad A=g(a) \\ du=g'(x) dx \quad B=g(b) \end{array} \right\} = \int_A^B f(u) du$$

* Partiell integration:

$$\int_a^b f(x) g'(x) dx = [f(x)g(x)]_a^b - \int_a^b f'(x)g(x) dx$$

* Rationella funktioner

$$\int \frac{p(x)}{q(x)} dx, \quad q(x) = (x+a_1)(x+a_2)\dots(x^2+b_1x+c_1)\dots$$

$$\frac{p(x)}{q(x)} = \frac{A_1}{x+a_1} + \frac{A_2}{x+a_2} + \dots + \frac{Bx+C_1}{x^2+b_1x+c_1} + \dots$$

Linjära och kvadratiske nämnare kan bestämmas.

Sats 2.4 (Båglängd)

f kontinuerlig, deriverbar på $[a, b]$. Kurvas längd ges av $L = \int_a^b \sqrt{1+f'(x)^2} dx$.

Sats 2.5 (Volym som integral av area)

En kropp S med tvärsnittsarea $A(x)$ har volym $V = \int_a^b A(x) dx$.

* Rotations kropp

$$x\text{-axeln: } V = \pi \int_a^b f(x)^2 dx$$

$$y\text{-axeln: } V = 2\pi \int_a^b x f(x) dx$$

* Numeriska metoder

$$\text{Mittpunkt: } I \approx \sum_{i=1}^n f\left(\frac{x_i + x_{i-1}}{2}\right) \Delta x_i$$

$$\text{Trapez: } I \approx \sum_{i=1}^n \left(\frac{f(x_i) + f(x_{i-1}))}{2} \right) \Delta x_i$$

Simpson.

Feluppsättningar. Matlab implementation!

3. Ordinära differentialekvationer

Lösningen är en funktion, en oberoende variabel, denna med avseende på denna.

* Existens och entydighet

$$u'(x) = f(x, u), \quad u(x_0) = u_0$$

Picard ger existens och entydighet om f är Lipschitzkont. m.a.p. u .

Lokalt Lipschitz ger lokal lösning $x_0 - \delta < x < x_0 + \delta$.

* Separabel ODE

$$g(u) \frac{du}{dx} = f(x) \Rightarrow \int g(u) du = \int f(x) dx$$

Sats 3.4 (Integrerande faktor)

$$u'(x) + f(x)u(x) = g(x) \quad \text{har}$$

$$\text{(Lösning)} \quad u(x) = e^{-F(x)} \int e^{F(x)} g(x) dx$$

* 2:a ordningens ODE

$$F(u'', u', u, x) = 0 \quad \text{om}$$

$$- F(u'', u', x) = 0 \Rightarrow F(v', v, x) = 0 \quad \text{med} \\ u' = v, \quad \text{alltså 1:a ordningen}$$

$$- F(u'', u', u) = 0 \Rightarrow F\left(v \frac{dv}{du}, v, u\right) = 0 \\ u' = v(u), \quad \text{1:a ordningen}$$

* Linjära ODE

$$au'' + bu' + cu = 0 \Rightarrow u(t) = C_1 e^{r_1 t} + C_2 e^{r_2 t} \\ \text{där } ar^2 + br + c = 0 \quad \text{har lösningar } r_1, r_2 \in \mathbb{C}$$

$$\text{Euler: } ax^2 \frac{d^2 u}{dx^2} + bx \frac{du}{dx} + cu = 0 \Rightarrow$$

$$u(t) = C_1 x^{r_1} + C_2 x^{r_2} \quad \text{där} \\ ar^2 + (b-a)r + c = 0 \quad \text{har lösningar } r_1, r_2 \in \mathbb{C}$$

4. Laplace transform

Givet $|f(t)| \leq Ce^{at}$ låter vi

$F(s) = \int_0^{\infty} e^{-st} f(t) dt$ vara f 's Laplace-transform.

Sats 4.1 (Väldefinierad)

Om $|f(t)| \leq Ce^{at}$ är $F(s)$ väldefinierad för $\operatorname{Re}(s) > a$.

* Skalning

$$\text{Låt } g(t) = f(\alpha t) \Rightarrow G(s) = \frac{1}{\alpha} F\left(\frac{s}{\alpha}\right)$$

$$g(t) = e^{\alpha t} f(t) \Rightarrow G(s) = F(s - \alpha)$$

* Derivata

$$\mathcal{L}\{f'(t)\}(s) = sF(s) - f(0)$$

Sats 4.5 (Högre ordningens derivata)

$$\mathcal{L}\{f^{(n)}(t)\}(s) = s^n F(s) - \sum_{i=1}^n s^{n-i} f^{(i-1)}(0)$$

* Integral

$$g(t) = \int_0^t f(\tau) d\tau \Rightarrow G(s) = \frac{1}{s} F(s)$$

* Faltung, impuls, fördröjning

$$(f * g)(t) = \int_0^t f(u) g(t-u) du$$

$$\mathcal{L}\{(f * g)(t)\}(s) = F(s) \cdot G(s)$$

$$\Theta(t) = \begin{cases} 1 & t > 0 \\ 0 & t \leq 0 \end{cases} \quad \mathcal{L}\{f(t-T)\Theta(t-T)\} = e^{-sT} F(s)$$

$$\mathcal{L}\{\delta(t)\}(s) = 1$$

* Lös CDE

1) Laplace transformera

2) Sätt in begynnelsevärden

3) Lös algebraiska ekvationen

4) Bestäm den inverse Laplace transformen

5. System av ODE

* Linjär algebra

- vektorer, algebraiska egenskaper
- matris, matris-vektor multiplikation
- Lösning av linjära ekvationssystem med 2-3 obekanta genom substitution.

* System av ODE

$$\begin{cases} \frac{d}{dx} \vec{u}(x) = \vec{f}(x, \vec{u}(x)) \\ \vec{u}(c) = \vec{u}_0 \end{cases}$$

Existens och entydighet av lösning, (Picard).

Sats 5.1 Högre ordningarna som system av lin

$$u^{(n)} = F(x, u, u', u'', \dots, u^{(n-1)})$$

$$u^{(i)}(c) = c_i, \quad i=0, \dots, n-1$$

Let $u_i = u^{(i-1)} \Rightarrow$

$$\begin{cases} \frac{du_1}{dx} = u_2 \\ \frac{du_2}{dx} = u_3 \\ \vdots \\ \frac{du_n}{dx} = F(x, u_1, u_2, \dots, u_n), \quad u_i(c) = c_i \end{cases}$$

* Alternativ definition av e^x

$$u'(x) = u(x), \quad u(c) = 1$$

$$\ln(x) = \int \frac{1}{z} dz, \quad \text{härledning}$$

$$e = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{n}\right)^n \text{ genom Eulers metod}$$

* Alternativ definition av $\sin(x)$ och $\cos(x)$

$$u'' + u = 0. \quad \text{Härledning av egenskaper}$$

6. Numerisk lösning av ODE

$$\begin{cases} \dot{u}(t) = f(t, u(t)) \\ u(t_0) = u_0 \end{cases}$$

Eulers metod

$$\frac{u_i - u_{i-1}}{\tau_i} = f(t_{i-1}, u_{i-1}), \quad i=1, \dots, n$$

Bakåt Euler

$$\frac{u_i - u_{i-1}}{\tau_i} = f(t_i, u_i), \quad i=1, \dots, n$$

Mittpunktsmetoden

$$\frac{u_i - u_{i-1}}{\tau_i} = f\left(t_{i-\frac{1}{2}}, u_{i-\frac{1}{2}}\right), \quad i=1, \dots, n$$

Sats 6.1 (Konvergens av Eulers metod)

$f(t, u)$ Lipschitzkontinuerlig i u
med konstant L , $\max_t \left| \frac{d^2 u}{dt^2} \right| < M$

$$|u(t_n) - u_n| \leq \frac{Mk}{2L} (e^{L(t_n - t_0)} - 1)$$

* Stabilitet $u'(t) = \lambda u(t)$, $u(0) = 1$

Eulers metod: $|1 + k\tau| < 1$

Bakåt Euler: $|1 - k\tau| > 1$

Mittpunktsmetoden? $\left| \frac{1 + k\tau/2}{1 - k\tau/2} \right| < 1$

* Metodernas egenskaper
* Algoritmer och Matlab implementation

* Generalisering till system

* Randvärdeproblem och instabilitet

7. Tyngdpunkt.

$$\text{massa: } m = \int_a^b \rho(x) f(x) dx$$

$$\text{moment: } M_{x=x_0} = \int_a^b \rho(x) x f(x) dx, \quad M_{y=z_0} = \frac{1}{2} \int_a^b \rho(x) f(x)^2 dx$$

$$\text{masscentrum: } \bar{x} = \frac{M_{x=0}}{m}, \quad \bar{y} = \frac{M_{y=0}}{m}$$

Guldins regel: Ett område R med area A roterar runt linjen L på avstånd r från masscentrum. Volymen ges av

$$V = 2\pi r \cdot A$$